

Подібно до змін показників мікроелементів, аналіз вмісту вітамінів А і Е в сироватці крові не виявив зниження їх рівнів, що могло б бути наслідком використання ентеросорбенту. Так, вміст ретинолу в сироватці крові 1 групи знаходився в межах 14,3–25,8 і в середньому становив $18,6 \pm 3,64$ мкг/100 мл, тоді як ліміти норми для поросят цього віку становлять 20–50 мкг/100 мл. Найвищим середнє значення вітаміну А було в крові поросят контрольної групи – $29,1 \pm 4,6$ мкг/100 мл, тоді як найменший його вміст спостерігали у тварин 2-ї дослідної групи, що у 1,9 разів було менше за показник групи контролю ($p < 0,05$). Вміст ретинолу в сироватці крові поросят третьої групи був на 38 % вищим, ніж у групі 2 та 13,4 % – порівняно із першою групою.

Слід відмітити, що зміни вмісту вітаміну Е в крові поросят за асоційованого впливу мікотоксинів без застосування ентеросорбенту характеризувалися вірогідним зменшенням до $0,17 \pm 0,02$ мг/100 мл ($p < 0,05$) порівняно із тваринами першої і третьої дослідних груп. Разом із тим, низький рівень токоферолу спостерігали й у поросят контрольної групи – $0,19 \pm 0,03$ мг/100 мл, які також не споживали зазначеної кормової добавки. Вміст вітаміну Е у 67 % тварин 2 і 4-ї груп був меншим за мінімальну норму 0,2 мг/100 мл. Тоді як у групах 1 і 3 можна спостерігати позитивний ефект компонентів кормової добавки Харуфікс+ щодо засвоєння та сталості гомеостазу токоферолу, адже середнє значення його в крові поросят зазначених груп було в межах 0,25–0,26 мг/100 мл.

Висновки. 1. У результаті проведених досліджень встановлено антитоксичну ефективність кормової добавки “Харуфікс+” за експериментального асоційованого мікотоксикозу поросят, що проявлялося її ефективними сорбційними властивостями щодо Т-2 токсину, фумонізину В₁, вомітоксину та пеніцилової кислоти.

2. Кормова добавка не призводила до порушення засвоєння корисних компонентів корму. Моніторинг змін вмісту загального кальцію, неорганічного фосфору, магнію, феруму, цинку, купруму, мангану та вітамінів А і Е в крові поросят підтвердив стабільність їх гомеостазу на фоні застосування сорбенту.

Список літератури

1. Abdallah, M.F.; Girgin, G.; Baydar, T. Occurrence, prevention, and limitation of mycotoxins in feeds. *Anim. Nutr. Feed Technol.* 2015, 15, 471–490. [CrossRef].
2. Paterson R.R. Toxicology of Mycotoxins / R.R. Paterson, N. Lima // *Molecular, Clinical and Environmental Toxicology*. – 2010. – Vol. 100. – P. 31–63.
3. Swamy H.V.L.N. Effect of feeding blends of grains naturally contaminated with Fusarium mycotoxins on brain regional neurochemistry of starter pigs and broiler chickens / H.V.L.N. Swamy, T.K. Smith, H.J. MacDonald // *Anim. Sci.* – 2004. – Vol. 82. – P. 2131–2139.
4. Диаз Д. Микотоксины и микотоксикозы/Д. Диаз. – М.: Печатный город, 2006. – 382 с.

УДК 619:636:616.5

АЛЕРГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ У ДРІБНИХ ТВАРИН В СУЧАСНИХ УМОВАХ МІСТА

Данчук В. О., студент
Коренєва Ж. Б., к.вет.н., доцент
Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

В тезах наведені статистичні дані про поширення харчової алергії у дрібних тварин. Автори вивчили особливості прояву харчової алергії у котів та собак, визначили основні продукти, які можуть сприяти розвитку цієї патології. Симптоматика харчової алергії може бути різною, але постійно присутні свербіння та почухування окремих частин тіла (вуха, лапи) й почервоніння шкіри в ділянці спини та черева.

Ключові слова: харчова алергія, гостра алергічна реакція, дрібні тварини.

Постановка проблеми. Алергія, як в гуманній так і в ветеринарній медицині відноситься до самих тяжких патологій з летальними наслідками. Алергія небезпечна тим,

що у всіх системах органів виникають грубі порушення їх функції. Останнім часом прояви алергічних реакцій у людини та тварин почастишали і стали мати більш тяжкі наслідки. Вже більше ніж сто років, вчені вивчають причини виникнення та розвитку алергічних реакцій у людини, але й до цього часу їх закономірності повністю ще не вивчено.

Останнім часом почастишали випадки розвитку алергічних реакцій і у тваринному світі, але в більшості випадків ці данні розрізнені і неконкретні. Гострі алергічні реакції (ГАР), які часто розвиваються у дрібних тварин і при несвоєчасній допомозі можуть мати летальні наслідки. Найчастіше, ветеринарні фахівці описують алергічні реакції у тварин з боку шкіри, системи органів дихання та травлення. Почастішали випадки розвитку алергії і на харчові продукти, а у собак майже 40% алергічних реакцій пов'язано з харчуванням тварин. В період загострення тварини постійно розчухують проблемні ділянки, наносять рани кігтями, розлизують їх, волосся в цих місцях випадає. З розвитком харчової промисловості, харчові алергени також стали більш різноманітними (курятина, яловичина, свинина, курячі яйця, молочні продукти, соя, пшениця, кукурудза), а головне, вони постійно присутні в раціонах тварин. Фахівці доводять, що вплив навіть слабких харчових алергенів на організм дрібних тварин з часом може змінюватися, тому вивчення цим питань є актуальним. [1-4]

Виклад основних матеріалів дослідження. Мета роботи вивчення розповсюдження гострих алергічних реакцій та особливостей патоморфології у дрібних тварин в сучасних умовах міста.

Основною ознакою здоров'я у тварин, як і у людини є стан шкіри. Симптоми харчової алергії у тварин можуть бути різними, але постійно присутні такі основні, як свербіння та почухування окремих частин тіла (вуха, лапи) й почервоніння шкіри в ділянці спини та черева. На шкірі під шерстю утворюють дрібні ділянки вкриті кірочками, а при додаванні мікрофлори при постійному розчухуванні ділянки стають досить великими.

Найчастіше харчова алергія розвивається у собак таких порід як: англійський бульдог, французький бульдог, лабрадор, бультер'єр, такса, шарпей, пудель, чау-чау, вівчарка. Клінічними ознаками у тварин цих порід є розвиток еритем, почухування та розчухування внутрішньої поверхні вушної раковини, посилене виділенням сірки, висипання в паховій ділянці. Хронічний отит сприяє утворенню сітчастих пробок і закупорці слухового каналу. На спині та голові виявляються круглясті алопеції, які з часом поширюються по всьому тілу, відмічається посилене пігментації нижніх частин кінцівок, черева та статевих органів (у самців).

Розвитку харчової алергії, в більшості випадків, сприяють запальні процеси: в шлунково-кишкового тракту (гастро-ентеро-коліти), в системі органів дихання (бронхіти та бронхопневмонії), в системі крові (анемія, лейкоцитоз), в печінки (різноманітні запальні та дистрофічні процеси).

Часто розвитку харчової алергії, у собак та котів, сприяють такі корми: сухі корми, яловичина, консервовані корми, баранина, субпродукти, курятина, риба, молочні продукти, смакові домішки.

Специфічні патоморфологічні зміни, що притаманні харчовій алергії з боку шкіри такі: сухість, великі луски лупи; посилене почервоніння передньої частини морди навколо ротової порожнини, висипи у вигляді папул на череві та спині. В ротовій порожнині відмічається посилене почервоніння слизової оболонки, слинотеча. Крім того, у тварин мають місце порушення в системі травлення: проноси, блювота, спрага.

Висновки.

1. Харчова алергія досить поширена як у котів, так і у собак.
2. Патологія проявляється у вигляді: свербіжу, отиту, появі запальних ділянок, проносів, запорів, блювоти, здутті черева.
3. Розвитку харчової алергії також сприяють захворювання: шлунково-кишкового тракту, системи дихання, системи крові, печінки.

4. Часто розвитку харчової алергії, у собак та котів, сприяють такі корми: сухі корми, яловичина, консервовані корми, баранина, субпродукти, курятина, риба, молочні продукти, смакові домішки.

5. Патоморфологічні зміни, які притаманні харчовій алергії: з боку шкіри такі: сухість, великі луски лупи; посилене почервоніння передньої частини морди навколо ротової порожнини, висипи у вигляді папул на череві та спині; з боку слизової оболонки в ротовій порожнині: посилене почервоніння слизової оболонки, слинотеча. Крім того, у тварин мають місце порушення в системі травлення: проноси, блювота, спрага.

Список літератури

1. Алергічні реакції на шкірі у котів. <https://www.royalcanin.com> › cat-skin-allergies
2. Семьонов О.В., Нікітіна М.О. Особливості діагностики аліментарної алергії у собак. Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК. Т.3. №4. 2015. С.41-45.
3. Харчова алергія у кішок: діагностування та симптоми. <https://www.purina.ua> › kharchova-alerhiya-u
4. Хвороби котів. ir.znau.edu.ua › bitstream › Chvorobu_kotiv_2016_132

УДК 636.09.:[636.2:616.996.122]

ЗАХОДИ БОРотьБИ ТА ПРОФІЛАКТИКА ФАСЦІОЛЬОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В ГОСПОДАРСТВАХ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Довгій Ю. Ю., д.вет.н, професор

Гудь А. О., аспірантка

Пашинська О. І., студентка

Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

Фасціольоз є одним з найбільш розповсюджених небезпечних інвазійних захворювань не тільки для жуйних тварин, але і для людини. До збудників цієї інвазії відносяться паразитичні трематоди двох видів: Fasciola hepatica і Fasciola gigantica. Проміжним хазяїном личинкової стадії фасціол є молюск Lymnaea truncatula, та Lymnaea Subangulata для Fasciola hepatica, та Lymnaea auricularia – для Fasciola gigantica.

Ключові слова. *Інвазія, молюски, фасціоли, методи, дослідження, яйця.*

Мета роботи: Вивчити особливості боротьби та заходи профілактики трематодозів.

Матеріали та методи: Більше 150 років ведеться пошук засобів терапії тварин за фасціольозу. За цей час було знайдено ряд ефективних препаратів, деякі з них надійно ввійшли в арсенал протифасціольозних засобів. У світовій ветеринарній практиці відомо біля 1000 протипаразитарних препаратів та їх лікарських форм. Для лікування тварин, уражених фасціолами, використовується біля 25 антигельмінтиків. Це такі препарати, діючою речовиною яких є: івермектин, альбендазол, фенбендазол та інші.

Використовують також препарати фенбендазолу для лікування жуйних тварин за фасціольозу. Дослідники вказують на ефективність препарату від 42,4% до 100% [1].

Експериментально доведено, що результативність лікування інвазованих тварин значно підвищується при комплексному використанні антигельмінтиків і біологічно активних препаратів, пробіотиків, ферментів, вітамінів, мікроелементів і хемосорбентів. Вони допомагають відновити мікрофлору кишечника при дисбактеріозі та впливають на проникність клітинних мембран уражених органів [2].

Проблема розповсюдження фасціольозу в Житомирській зоні центрального Полісся є вкрай актуальною в теперішній час. Адже в більшості господарств тварини заражені даною хворобою.